

Kansen in en om de school met de buurtsportcoach

Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches. Nieuwe begrippen of niet meer weg te denken uit de school? Hoe dan ook vormen zij de schakel tussen gemeenten, sportverenigingen en scholen. Begin 2013 zijn ruim 1.850 fte's ingevuld. Dit aantal neemt in de komende periode toe tot 2.760 fte. Wellicht ben jij als vakleerkracht LO de combinatiefunctionaris of werk je nauw samen met een combinatiefunctionaris binnen de gemeente. Er bestaat veel variatie in de visie, aanpak en mogelijkheden. In dit artikel lees je meer hierover.

Door: **Violette van Empel**

Combinatiefunctionarissen staan voor het doel sportverenigingen te versterken en meer kinderen en jongeren in beweging te krijgen en in aanraking te brengen met verschillende vormen van kunst en cultuur. Zij zijn in dienst bij één werkgever en verrichten werkzaamheden in twee sectoren zoals onderwijs en sport of cultuur. Ze leggen verbindingen tussen deze sectoren op lokaal niveau.

De buurtsportcoach draagt eraan bij dat meer mensen in de nabije omgeving kunnen sporten en bewegen. Buurtsportcoaches zijn combinatiefunctionarissen met een specifieke opdracht: het organiseren van sport- en beweegaanbod in

de buurt en het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en tenminste één andere sector. Dit kan de onderwijs- en/of cultuursector zijn (zoals bij de combinatiefuncties), maar ook andere sectoren zoals welzijn, bedrijfsleven, buitenschoolse opvang/kinderopvang of gezondheidszorg.

Meerwaarde

De buurtsportcoach kan in de praktijk een cruciale bijdrage leveren aan het tot stand brengen van verbindingen en een integrale aanpak. De buurtsportcoach stimuleert samenwerking tussen scholen en binnen- en buitenschoolse activiteiten, en is al snel een bekende in de wijk. Hij is geregeld op de school actief, staat midden in de wijk, kent kinderen, jongeren en ouders en kan zich ontwikkelen als stimulator van sport, beweging en een gezond gewicht. Dankzij de kennis van de wijk en van de scholen is het makkelijker om verbindingen te leggen. Voor kinderen en jongeren betekent de buurtsportcoach één gezicht voor sport- en beweegactiviteiten tijdens en na school. Deze is de verbindende schakel.

Scholen die al werken met een combinatiefunctionaris zijn erg enthousiast. Daar waar zij worden ingezet, verbetert de kwaliteit en kwantiteit van het aanbod, zo blijkt ook uit onderzoeken¹. De buurtsportcoach biedt kansen voor scholen om aandacht voor sporten, bewegen en gezonde leefstijl in en rond het onderwijs verder vorm te geven. Buurtsportcoaches kunnen daarmee ook een belangrijke bijdrage leveren aan de ambities uit de Onderwijsagenda Sport, Bewegen en een Gezonde Leefstijl (SBGL). Deze agenda heeft als doel scholen te stimuleren werk te maken van een gezonde leeromgeving, waarin kinderen en jongeren goed leren bewegen en kennismaken met allerlei sporten in en om de school.

Kans voor scholen

De komende periode gaan gemeenten de inzet van buurtsportcoaches verder invullen. Voor scholen is dit een kans om bij hun gemeente te informeren naar de plannen, en hun interesse en ideeën kenbaar te maken. Bij voorkeur al in samenwerking met een partner vanuit de sport- en bewegensector. De school is immers dé plek om sport en bewegen bij kinderen en jongeren structureel te stimuleren, want alleen zo bereik je alle kinderen en jongeren.

Brede impuls combinatiefuncties

Combinatiefuncties en buurtsportcoaches vallen onder de Brede impuls combinatiefuncties. Vanaf 2008 zijn de eerste gemeenten gestart met combinatiefuncties onderwijs, sport en cultuur. Deelnemende gemeenten ontvangen een structurele rijksbijdrage (ministerie van OCW en VWS) om deze functies lokaal in te richten. De rijksoverheid draagt circa 40% bij. De overige 60% vult de gemeente of een derde partij middels cofinanciering aan. Vanaf 2013 doen 377 gemeenten mee en voorzien zij in ruim 2.760 fte aan combinatiefuncties. Sinds 2012 investeert het ministerie van VWS in de uitbreiding en bredere inzet van combinatiefuncties met extra buurtsportcoaches. De buurtsportcoaches vormen samen met de Sportimpuls een onderdeel van het programma Sport en Bewegen in de Buurt.

Vakleerkrachten kunnen de aanjager zijn op school. Zij kunnen hun schoolbestuur en/of -management stimuleren actie te ondernemen. De inzet van vakleerkrachten als zogenaamde buurtsportcoach kan bevorderen dat kinderen en jongeren enerzijds goed bewegingsonderwijs krijgen en anderzijds kunnen zij het sporten en bewegen rond de school en in de buurt versterken. Vanuit de Onderwijsagenda SBGL hebben de thema's sport en bewegen de komende jaren de aandacht in het PO, VO en mbo. De buurtsportcoach kan (in samenwerking met vakleerkrachten) scholen ondersteunen bij de aanpak van deze thematieken.

Helaas worden buurtsportcoaches nu vooral nog ingezet voor nieuwe doelgroepen, zo blijkt uit recent onderzoek van het Mulier Instituut en Kennispraktijk onder achttien gemeenten. Ook de combinatiefunctionarissen, die voorheen mede als vakleerkracht actief waren, staan binnen sommige van deze gemeenten onder druk. Argument daarvoor is dat de gemeente niet structureel uitvoerende sportprofessionals financiert en dat de verantwoordelijkheid voor goed bewegingsonderwijs bij de scholen zelf ligt. Voor scholen is het van belang dat gemeenten combinatiefunctionarissen ook in de onderwijssector blijven inzetten. Ook vakleerkrachten kunnen er hun voordeel mee doen. Scholen zijn een verbindende schakel met een centrale positie in de buurt en een groot bereik. Een proactieve instelling, ook vanuit vakleerkrachten, biedt kansen voor het onderwijs.

Contact:

vvempel@vbs.nl

Starten met een buurtsportcoach

Gemeenten spelen een centrale rol bij de inzet van buurtsportcoaches. De invoering is het resultaat van lokaal maatwerk: maatschappelijke thema's in de buurt en behoeften van gemeenten, bewoners, onderwijs, sport- en beweegaanbieders en andere lokale partijen spelen een rol. Scholen die willen starten met een buurtsportcoach kunnen bij de gemeente een subsidieaanvraag indienen, mits de gemeente deelneemt aan de Brede impuls combinatiefuncties. De gemeente voert de regie. Scholen die de mogelijkheden voor een buurtsportcoach willen verkennen, kunnen verschillende acties ondernemen.

Actie 1: Wat gebeurt er al binnen de gemeente?

In de meicirculaire 2013 staat óf en voor hoeveel fte gemeenten deelnemen aan de Brede impuls combinatiefuncties². Vanaf 2013 hebben 377 gemeenten de intentieverklaring getekend. Verder is het van belang na te gaan of er binnen de gemeente al een overeenkomst ligt en welk overleg plaatsvindt met welke partijen. Kortom, zorg dat je beschikt over de plannen en ruimte binnen de gemeente.

Actie 2: Wat wil de school bereiken met een buurtsportcoach?

Beantwoord deze vraag. Wellicht bestaat er binnen het schoolbestuur/-management al interesse. Zo niet, dan kan je als vakleerkracht het schoolbestuur/-management erop wijzen en met een plan komen. Stel je hierbij proactief op; er liggen immers kansen en een groot deel van de fte's worden de komende periode ingevuld in relatie tot sport, bewegen en een gezonde leefstijl. >>

Combinatiefuncties: variatie in aanpak en mogelijkheden

De inzet van de combinatiefuncties is divers. De combinatiefunctionaris kan in de school ingezet worden als vakleerkracht bewegingsonderwijs of bijvoorbeeld sportclinics geven. Enkele voorbeelden:

- Combinatiefunctionarissen in samenwerking met sportvereniging(en) en scholen: sportvereniging(en) verzorgen sportclinics binnen de samenwerkende scholen. Zo maken kinderen en jongeren in school kennis met sporten waarmee ze zelf niet zo makkelijk in aanraking zouden komen. Dit maakt de weg naar sporten in verenigingsverband makkelijker. Zeker als de kinderen en jongeren de trainer die op school is geweest, ook weer terugzien binnen de sportvereniging.
- Combinatiefunctionarissen die schoolsport en naschools beweegaanbod verbinden: combinatiefunctionarissen verzorgen onder schooltijd een deel van het sport- en beweegprogramma op scholen en maken daarin een combinatie met het naschoolse aanbod. Ook kunnen ze de toeleiding naar de sportverenigingen verzorgen.
- Combinatiefunctionarissen die werken aan zowel een verbetering van het binnenschoolse sportaanbod, als een attractief naschools programma. Een deel werkt hierbij ook als vakleerkracht bewegingsonderwijs op scholen.
- Combinatiefunctionarissen die binnen de school en in de buitenschoolse opvang sport- en beweegactiviteiten aanbieden. Dit kan gebeuren in de vorm van sportclinics of door een combinatiefunctionaris die als vakleerkracht aan de school verbonden is.

De gemeente Heusden werkt bijvoorbeeld samen met dertien sportverenigingen, vijf basisscholen, één school voor voortgezet onderwijs en twee locaties voor buitenschoolse opvang. Zij zet de combinatiefunctionaris in bij incidentele sportactiviteiten op school, het creëren van structureel sportaanbod na schooltijd, de organisatie van sportevenementen en de ondersteuning van sportverenigingen. De combinatiefunctionaris richt zich op de vraag vanuit de sport en biedt ondersteuning door zoveel mogelijk kinderen en jongeren te interesseren voor sport.

Onderwijs vormt een centrale positie tussen de betrokken sectoren. Maak een plan, eventueel met andere partijen zoals een sportvereniging, en ga daarmee naar de gemeente.

Tot slot een tip: geef het bestuur en management concrete input en verbeterplannen. Zo vertelt een schoolbestuurder uit Groningen: 'Ik ben enthousiast geraakt door een brief van mijn vakleerkrachten. Dat heeft mij gestimuleerd meer aandacht te hebben voor bewegingsonderwijs binnen de school.'

Meer weten?

Vanaf 2013 zet Combifuncties Onderwijs zich in

FOTO: ARCHEF NV/O

om vanuit de Onderwijsagenda SBGL het onderwijs te stimuleren gebruik te (blijven) maken van combinatiefuncties/buurtsportcoaches. Met als resultaat meer aandacht voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl op scholen. Bezoek de website www.combinatiefunctiesonderwijs.nl voor meer informatie over combinatiefuncties/buurtsportcoaches in het onderwijs of www.sportindebuurt.nl.

Violette van Empel is senior adviseur bij de VBS en als expert buurtsportcoach betrokken bij de Onderwijsagenda SBGL.

Noten

- 1 Impuls lokaal bekeken: Meer en beter, Mulier Instituut en Kennispraktijk 2011 en Effecten van combinatiefuncties in het onderwijs, Oberon 2012.
- 2 Deze is ondermeer te vinden op www.combinatiefunctiesonderwijs.nl. Ook staan hier modelbrieven voor het benaderen van gemeenten. ◀